

[Thor kil Kristensen.]

hvordan dette skal forstås. Jeg er iøvrigt klar over, at skønnet er behæftet med en betydelig usikkerhed, men så meget kan man vel sige, at det finansieringsbehov, man har brug for at søge dækket gennem obligationssalg, efter den højtærede finansministers oplysninger formentlig vil blive af stort set samme størrelsesorden som i år — efter de betragtninger, jeg har anført, måske en smule større end i år, men jeg tør ikke sige noget bestemt herom.

Nu er forholdet dette, at statens obligationssalg i meget alvorlig udstrækning har svigtet det sidste 1½ år, idet salget i virkeligheden næsten gik i stå i foråret 1954, og det er ikke siden lykkedes at få rigtig fart i det. Jeg har tidligere haft lejlighed til at tale om dette spørgsmål og skal kun ganske kort gentage, at det var utvivlsomt en ulykke, at der ikke i tide, medens der endnu var en lidt større likviditet, blev sat større fart på dette område, men det er jo for sent nu.

Jeg har set lidt på udviklingen i obligationssalget siden 1. april 1954, som omtrent falder sammen med det tidspunkt, da salget kom ned på meget små beløb. I de 19 måneder — godt 1½ år — der var gået den 1. november i år siden dette tidspunkt, er der brutto solgt for ca. 485 mill. kr. Men samtidig er der jo indfrielse af ældre statslån, forfaldne statslån, og derved kommer der mange penge i omløb. Hvis man vil se på statens nettosalg af obligationer og undersøger, hvor meget der er opsuget gennem salg af nye obligationer udover det beløb, der er sat i omløb gennem indfrielse af gamle obligationer, kommer man til det vistnok for mange overraskende resultat, at statens nettosalg af obligationer i disse 19 måneder har været ca. 35 mill. kr., altså små 2 mill. kr. pr. måned. Det er jo et helt forsvindende tal i sammenligning med statsbudgettets størrelse. Det vil altså i virkeligheden sige, at statens nettoobligationssalg som pengeopsugende faktor praktisk talt ikke har været effektiv i det sidste halvandet år. Hvordan nu tallene for november måned vil stille sig, når vi lærer dem at kende om nogle få dage, ved jeg ikke.

Der er et forhold i denne forbindelse, som jeg gerne vil fremdrage. Det er omtalt i den højtærede ministers tale, at valutastillingen

— som vi jo også alle ved — er blevet forbedret siden omkring den 1. juli, altså nu i sommer. Det er endvidere bekendt for mange, at nationalbanken — i juni måned var det vist — rettede en henstilling til bankerne og vistnok også til forsikringsselskaberne, men i hvert fald til bankerne, om, at når de var i stand til at købe obligationer, burde de købe statsobligationer fra nationalbanken og ikke kreditforeningsobligationer. Det er jo i sig selv en henstilling, som man ville være betænkelig ved at se i kraft i længere tid, fordi det er et indgreb i kapitalmarkedets frie funktioner, som man i og for sig ikke gerne ser. Men det ejendommelige er nu, at trods denne henstilling og trods det, at valutasituationen siden den 1. juli er blevet bedre, hvilket har givet penge i bankernes kasser, er der alligevel ikke sket nogen forbedring, udover rent forbigående, i statens obligationssalg.

Det er endogså sådan, at i de sidste måneder har obligationssalget været nede på næsten helt forsvindende beløb til trods for, at der bl. a. i september kom en del penge ud ved indfrielse af ældre statslån. Jeg har set på statens nettosalg af obligationer fra den 1. juni i år til den 1. november i år, og det viser et tal på ÷ 38 mill. kr.; der er altså i disse fire måneder indfriet 38 mill. kr. mere af ældre statslån, end der er kommet ind ved salg af nye obligationer. Det må naturligvis stemme til alvorlig eftertanke; det viser, hvor svært statens obligationssalg former sig, efter at vi nu er kommet ned på en forholdsvis beskedent likviditet.

Iøvrigt må jeg sige, at det lader sig ikke gøre at forklare det ringe obligationssalg ved likviditeten alene. Som jeg sagde før: likviditeten bliver jo forbedret ved den forbedring i valutastillingen, vi har oplevet i de sidste måneder; stillingen er da også den, at bankernes likviditet nu i efteråret har været noget bedre, end den var sidste efterår på samme tid, og dog er obligationskurserne lavere i dette efterår, end de var i det tilsvarende måneder i fjor; det sidste indeks var ca. 3 points lavere end det tilsvarende et år tidligere. Det må derfor utvivlsomt blive nødvendigt at drage psykologiske faktorer med ind. Man kan måske i den allersidste tid nævnte inflationsfrygt, som stimulerer folks interesse for aktier,